

Boekbespreking

Sunk Costs and Market Structure

J. Sutton
The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 1991, 592 pp.
Prijs £ 30

De bedrijfstakeconomie (die ook wel wordt aangeduid als industriële economie, industriële organisatie of externe organisatie) heeft sinds 1980 een drastische wijziging ondergaan. Het klassieke structuur-gedrag-resultaat paradigma was vooral empirisch georiënteerd, waarbij de exogene gegeven structuur het gedrag bepaalt en vervolgens een uitspraak over de resulterende marktwerking wordt gedaan. Daarnaast heeft de speltheoretische benadering zich ontwikkeld. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen lange en korte termijnbeslissingen en de nadruk ligt in eerste instantie op theorie. Marktstructuur wordt nu endogeen bepaald door de interacties tussen bedrijven.

Sutton heeft een brug geslagen tussen deze twee benaderingen door enige onderliggende mechanismen die steeds terugkeren in de speltheoretische benadering bloot te leggen en deze uitspraken te testen door een groot aantal bedrijfstakken aan een comparatieve studie te onderwerpen. In de theorie spelen exogene (schaalvoordelen) en endogene (reclame-uitgaven) verzonken kosten (sunk costs) een grote rol naast de intensiteit van het concurrentieproces. Sunk kosten worden geassocieerd met lange termijnbeslissingen, terwijl het concurrentieproces

betrekking heeft op korte termijnbeslissingen. Er blijkt een groot verschil te zijn tussen markten met en zonder reclame-activiteiten. In bedrijfstakken als suiker, zout en bloem neemt de ondergrens van de concentratie in de bedrijfstak af naarmate de markt groter wordt; uiteindelijk wordt bij een zeer grote markt deze ondergrens zelfs nul. Als er echter geadverteerd wordt dan blijft de concentratie boven een bepaald niveau, ongeacht de omvang van de markt. Bedrijven die adverteren (zoals in de diepvriesproductenmarkt) doen dat intensief en nemen een substantieel deel van de markt voor hun rekening. Met betrekking tot de intensiteit van het concurrentieproces geldt dat de concentratiegraad hoger zal zijn naarmate de concurrentie feller is. Het onderscheid tussen lange en korte termijnbeslissingen is weer verantwoordelijk voor dit resultaat. Een potentiële toetreders die een concurrentieslag tegemoet ziet zal zich wel tweemaal bedenken voor daadwerkelijk wordt getreden. Deze redenering leidt voor een markt met homogene producten, enige verzonken kosten en prijsconcurrentie zelfs tot de voorspelling dat er sprake van een monopolie zal zijn, ongeacht de omvang van de markt. Het is echter in de praktijk vrijwel onmogelijk om producten te vinden die niet op de een of andere manier gedifferentieerd zijn.

Het boek is op een aantal niveaus te lezen. De theoretische resultaten en empirische bevindingen zijn helder uiteengezet en voor degenen die de formele theoretische onderbouwing willen zien zijn er ook wiskundige modellen opgenomen. Deze kunnen echter overgeslagen worden zonder dat het de leesbaarheid schaadt. Hetzelfde geldt voor

de econometrische verantwoording van het empirische werk. De appendices beslaan meer dan tweehonderd pagina's en geven een uitgebreide beschrijving van veel bedrijfstakken in de sector levensmiddelen. Er is voor deze sector gekozen omdat er relatief weinig innovatieve activiteiten plaatsvinden, hetgeen vooral van belang is voor de uitvoerbaarheid van het empirische werk. De speltheoretische resultaten gaan voor veel verschillende modellen op, maar brengen dan ook noodzakelijk met zich mee dat ze soms niet erg specifiek zijn. In dergelijke gevallen dient een gevalstudie meer details (zoals de leiderschapspositie, de strengheid van het mededingingsbeleid in een bepaald land en historische gebeurtenissen) in kaart te brengen. Samenvattend, een boek dat uit zowel goede theorie als goed empirisch werk bestaat. Het theoretische gedeelte heeft niet alleen het inzicht in de werking van verscheidene markten vergroot en bepaalde gevestigde standpunten kritisch tegen het licht gehouden, maar biedt ook verscheidene mogelijkheden om de veranderende marktstructuren (fusies en overnames) als gevolg van de Europese eenwording te verklaren. Het is te hopen dat dergelijke studies ook voor sectoren met innovatieve activiteiten plaats gaan vinden.

Dr. G. W. J. Hendrikse

Dr. G. W. J. Hendrikse is universitair docent aan de Katholieke Universiteit Brabant, sectie Organisatie van de onderneming in de vakgroep Bedrijfseconomie.